OPIS PRACOVNEJ POZÍCIE A DEFINOVANIE ÚLOH PRE MANAŽÉROV KVALITY OVZDUŠIA NA ROK 2020

Materiál vypracovaný v zmysle:

Aktivity projektu C1.2. - Koordinačná jednotka kvality ovzdušia

Jún 2020

Projekt LIFE IP - Zlepšenie kvality ovzdušia (LIFE18 IPE/SK/000010) podporila Európska únia v rámci programu LIFE

Projekt je spolufinancovaný z prostriedkov štátneho rozpočtu SR prostredníctvom MŽP SR.

Úvod

Tento stručný prehľad úloh na rok 2020 má slúžiť na základnú orientáciu manažéra kvality ovzdušia v oblasti ochrany ovzdušia a tiež v rámci projektu. Prvá kapitola uvádza opis pracovnej pozície manažéra kvality ovzdušia. Tento opis už zrejme poznáte z pracovnej ponuky, na ktorú ste sa prihlásili a vo výberovom konaní ste boli úspešní. V dokumente uvádzame opis pracovnej pozície aj preto, aby ste sa k nemu mohli kedykoľvek rýchlo vrátiť a pripomenúť si, na čo je potrebné sa sústrediť, aké sú priority projektu a vašej práce.

V druhej kapitole si už budete môcť konkrétne prejsť zoznam vašich úloh na rok 2020. Po preštudovaní vybraných publikácií a popisu projektu budú nasledovať viaceré školenia v problematike ochrany ovzdušia, novej legislatíve, finančných mechanizmoch podpory opatrení, efektívnej komunikácii a tiež v tzv. „mäkkých“ zručnostiach. Po absolvovaní prípravy (ale aj počas nej) budú manažéri ďalej pracovať na diseminácii projektu, budú obsahovo prispievať na sociálne siete projektu a tiež do newsletterov, vytvárať databázu kontaktov ľudí, spoločností a orgánov so záujmom o spoluprácu, hľadať synergie s ďalšími projektami a iniciatívami a v neposlednom rade podieľať sa na analýze dostupných strategických dokumentov a podpore pri aktualizácii a implementácii publikovaných programov na zlepšenie kvality ovzdušia.

Uvedomujeme si, že každý manažér kvality ovzdušia, ktorý na projekte LIFE IP – Zlepšenie kvality ovzdušia pracuje, pochádza z iného mesta, možno má aj inú vyštudovanú školu, určite má inú prax a iné schopnosti a zručnosti. Uvedomujeme si tieto rozdiely, vážime si odlišnosť a diverzitu vo vedomostnej a skúsenostnej oblasti a v projekte ju chceme naplno využiť. V rámci Národnej siete manažérov kvality ovzdušia budeme všetci spolupracovať na výmene týchto znalostí a skúseností medzi nami. Považujte preto tento dokument za usmernenie na začiatku našej spoločnej projektovej práce a veríme, že ďalšie takéto už špecifickejšie usmernenie na rok 2021 už budeme pripravovať všetci spolu, celá Národná sieť manažérov kvality ovzdušia.

1. Opis pracovnej pozície manažéra kvality ovzdušia

Pracovná náplň:

- Príprava, analýza a vyhodnocovanie strategických, koncepčných, plánovacích a programových dokumentov. Poskytovanie poradenstva a podpory samosprávnym orgánom a miestnym orgánom štátnej správy pri plánovaní účinných opatrení v oblasti kvality ovzdušia a ich financovania (revízia a aktualizácia Programov na zlepšenie kvality ovzdušia (PZKO)).
- Samostatné odborné špecializované práce s rozsiahlymi väzbami medzi rôznymi úsekmi činností (detailne popísané v odsekoch nižšie) vykonávané podľa individuálne ustanovených postupov projektu.
- Koordinovanie samosprávnych orgánov a miestnych orgánov štátnej správy za účelom riadenia kvality ovzdušia, vyžadujúce špeciálne konzultácie, analýzu a prípravu osobitných podkladov vo forme strategických, koncepčných, plánovacích a programových dokumentov na lokálnej, regionálnej, štátnej úrovni, ale aj na medzinárodnej, primárne na úrovni európskej dobrej praxe a legislatívy.
- Koncepčné, systémové, metodické činnosti alebo výskumné práce so samostatným výberom postupov a spôsobov riešení vykonávané v súlade s koncepciou projektu.
- Podávanie správ o vývoji kvality ovzdušia na regionálnej a / alebo miestnej úrovni - identifikácia hot spotov – zdrojov znečistenia ovzdušia, navrhovanie opatrení a ukazovateľov kvality ovzdušia
- Monitorovanie implementácie jednotlivých opatrení zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia zahrnutých do PZKO a podávanie správ príslušnému okresnému úradu v sídle kraja

- Poskytovanie informácií, konzultácií a technického poradenstva občanom a samosprávnym alebo miestnym orgánom štátnej správy pri podávaní žiadostí o podporu alebo projektov prispievajúcich k zlepšeniu regionálnej a miestnej kvality ovzdušia (napríklad výmena kotlov na tuhé palivá atď.)
- Podpora hľadania možností financovania opatrení pre zlepšenie kvality ovzdušia.
- Šírenie informácií a vzdelávanie v oblasti ochrany ovzdušia a kvality ovzdušia, publicity v miestnych / regionálnych médiách, spolupráce na kampaniach na zvýšenie povedomia verejnosti atď.

Požadované vzdelanie:

- VŠ II. Stupňa (environmentálne zameranie výhodou)

Jazykové znalosti:

- Anglický jazyk – úroveň B1 - mierne pokročilý

Administratívne a ekonomické znalosti:

- praktické znalosti postupov a procesov v štátnej správe alebo samospráve výhodou
- znalosť legislatívy a technických noriem v oblasti ochrany ovzdušia výhodou
- pracovná prax v oblasti ochrany životného prostredia výhodou

Počítačové znalosti:

- pokročilá znalosť programov MS Office (Word, Excel, Powerpoint, Outlook)

Osobnostné predpoklady a zručnosti:

- aktívny záujem o tému životného prostredia, najmä v oblasti ochrany ovzdušia
- bezúhonnosť, spoľahlivosť, komunikatívnosť a prosociálny prístup, príjemné vystupovanie,
- samostatnosť, asertivita, kreativita, proaktivita, chuť sa učiť a pracovať na novo vznikajúcom medzinárodnom projekte
- vodičský preukaz skupiny B – aktívny vodič (ochota cestovať v rámci Slovenskej republiky)
- komunikačné zručnosti ako facilitácia a negociácia výhodou

2. Úlohy manažérov kvality ovzdušia v prvom roku projektu

2.1 Absolvovanie vstupného školenia MKO v réžii zamestnávateľa

Termín dokončenia úlohy: *30.06.2020 (najneskôr týždeň od nástupu MKO)*

Náplň úlohy:

Školenie zabezpečí supervízor/projektový manažér. Školenie má obsahovať základnú orientáciu v zamestnaní, administratívne povinnosti, predstavenie vedenia, kolegov, základné informácie o hlavných pracovných úlohách zamestnávateľa, predstavenie kompetencií zamestnávateľa a povinností zamestnanca (n-d: školenie BOZP, protipožiarne školenia, registratúrny systém, dochádzkový systém, školenie na vedenie referentského vozidla, organizačný poriadok a pod.) podľa štandardného modelu uvítacích školení, aké zamestnávateľ novým zamestnancom poskytuje.

2.2 Štúdium relevantných projektových dokumentov a dokumentov zameraných na oblasť ochrany ovzdušia

Termín dokončenia úlohy: *30.06.2020 (najneskôr dva týždne od nástupu MKO)*

Náplň úlohy:
Manažéri kvality ovzdušia dostanú prehľad základnej literatúry v oblasti ochrany ovzdušia, riadenia kvality ovzdušia, legislatívy v danej téme a kompletnej dokumentácie projektu, s ktorými sú povinní sa oboznámiť a konzultovať s príslušnými zodpovednými za dané aktivity. Koordinačná jednotka projektu zabezpečí plynulý chod interného zaškolenia MKO, to znamená, že v rámci štúdia prebehne aj niekoľko spoločných online interaktívnych stretnutí. Ako úvodné video do problematiky si MKO pozrú video z roku 2018, ale venujúce sa aktuálnej problematike: https://euractiv.sk/section/klima/video/nazivo-kto-vycisti-spinavy-vzduch-na-slovensku/

Medzi dôležité dokumenty pre štúdium patria:

1. **Životné prostredie pre všetkých (1. časť) -** kapitola o ovzduší obsahuje takmer všetky dôležité informácie o stave ochrany ovzdušia na Slovensku:
   - ochrana ovzdušia
   - ovzdušie a jeho zloženie
   - dôsledky nadmerného znečistenia ovzdušia
   - dôsledky regionálneho znečistenia a diaľkový prenos
   - právna úprava ochrany ovzdušia
   - štátna správa v oblasti ochrany ovzdušia
   - zdroje znečisťovania ovzdušia
   - vedenie prevádzkovej evidencie a NEIS
   - kvalita ovzdušia
   - environmentálne právo a politika
   - vývoj emisií
   - stav kvality ovzdušia v Európe
   - stav kvality ovzdušia na SR - stratégie, koncepcie a programy
2. **Skratky**
   - Stručný (živý) prehľad skratiek, používaných v študijných materiáloch
3. **Správa o stave ŽP SR v roku 2018 (SAŽP - kapitola Ovzdušie)**
   - Prehľadný sumár vývoja kvality ovzdušia na Slovensku - strany 19-35
4. **Správa o kvalite ovzdušia v SR (SHMÚ)**
   - vrátane prílohy C - Najvýznamnejšie znečisťujúce látky a ovzdušie
5. **Zákon o ovzduší, vyhláška o ovzduší, smernica o kvalite okolitého ovzdušia**
   - Zákon 137/2010 a vyhláška 244/2016
   - V zákone o ovzduší je pre MKO prioritná druhá časť (paragraf 5-13) a štvrtá časť (paragraf 22-27, menej dôležité až po paragraf 31), príloha č. 1 a tiež celá vyhláška 244/2016.
   - Smernica 2008/50/EC poskytne MKO európsky rámec, v ktorom sa nachádza ochrana ovzdušia (článok 1-27, príloha 1-5, 11-12, 14-16)
6. **Hodnotenie kvality ovzdušia v SR 2017**
   - Prehľad zón a nameraných hodnôt - strany 7-21, 24-27 a 40-59
7. **Program na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia (ORKO)**
   - MKO si preštuduje PZKO publikovaný okresným úradom v sídle kraja, v rámci ktorého daný MKO pôsobí. PZKO tu: https://www.enviroportal.sk/ovzdusie/zlepsenie-kvality-ovzdusia
8. **Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030**
   - Zmena klímy a ochrana ovzdušia – strany 25-28
   - Čisté ovzdušie – strany 32-33

9. **Národný program znižovanie emisií (NPZE)**
    - Povinný strategický dokument, vyplývajúci z nariadenia EK
    - Prehľad relevantných operačných programov v rámci EŠIF si môžete nájsť od strany 23 v NPZE a konkrétne výzvy operačných programov sú dostupné aj online, napr.: https://zelenadomacnostiam.sk/; https://www.op-kzp.sk/dotacie-na-vymenu-kotlov/;
    - Od strany 18 v NPZE sú aj ďalšie menované priority po oblastiach (doprava, energetika,...)
    - Na stranách 28-30 je prehľadná tabuľka kompetencií jednotlivých orgánov podľa úrovní
10. **Stratégia pre redukciu PM_{10}**
    - Dokument publikovaný MŽP SR v roku 2013 zameraný na opatrenia pre zníženie PM_{10}, dobrý dokument pripravený aj v spolupráci s tretím sektorom (viď video uvedené v náplni úlohy 2.2)
    - Viac o vykurovaní interaktívnejšou formou sa dozviete aj tu: http://vykurovanie.enviroportal.sk/palivo.aspx
11. **Dokumentácia projektu**
    - Dohoda o grante vrátane jej príloh (Popis projektu, Všeobecné podmienky dohody, Indikatívny rozpočet projektu)
        - Najdôležitejšie je zoznámiť sa so znením projektu, jeho aktivitami, prioritami a cieľmi
    - Akčný plán projektu
    - Stratégia a akčný plán šírenia informácií a komunikácie
    - Plán manažmentu a kvality
    - Dizajn manuál projektu – kompletný prehľad komunikačných nástrojov projektu
12. **Metodický pokyn k riadeniu Kvality Ovzdušia**
    - Dokument zameraný na usmernenie okresných úradov v sídle kraja a mestá/obce pri riadení kvality ovzdušia pri príprave a vypracovaní programov na zlepšenie kvality ovzdušia
    - Samostatný metodický pokyn bude finalizovaný a verejne dostupný v priebehu roka 2020
13. **Príklady opatrení na riadenie kvality ovzdušia**
    - zozbieranie dobrej praxe v oblasti opatrení a zlepšenie kvality ovzdušia v rôznych Európskych mestách pre inšpiráciu pri tvorbe lokálnych opatrení pre vybrané regióny

2.3 Účasť na školeniach MKO a samoštúdium

Termín dokončenia úlohy: *31.8.2020*
Termíny školení budú priebežne zverejnené

Tabuľka 1: Plánovaný časový a tematický rozsah školení pre manažérov kvality ovzdušia

P. č.	Časový rozsah	Téma školenia	Školiteľ*	Tematický rozsah školenia
1	2 dni	1 deň: Legislatívny rámec ochrany ovzdušia na Slovensku	OOO	Zákon 137/2010, vyhláška 244/2016, 411/2012, smernica 2008/50/EC
		2 deň: Príprava PZKO - praktické skúsenosti	OÚSK BA, Jelšava	Podrobné požiadavky na vypracovanie efektívnych miestnych Programov na zlepšenie kvality ovzdušia, povinný obsah dokumentu, výber opatrení, spôsoby ich implementácie, skúsenosti s orgánmi súčinnými pri príprave PZKO

2	2 dni	1 deň: Monitorovanie, modelovanie a hodnotenie kvality ovzdušia	OOO, SHMÚ	Akým spôsobom je zabezpečené monitorovanie kvality ovzdušia na Slovensku? Prehľad stacionárnych AMS, možnosti mobilnej AMS v rámci projektu a ďalšie plány NMSKO do budúcnosti. Aké sú naše možnosti v rámci LCS? Ako funguje modelovanie kvality ovzdušia na Slovensku? Možnosti synergie s ďalšími monitorovacími a modelovacími projektami (Clean Air@School). analytické práce v oblasti kvality ovzdušia a znečistenia v obciach, krajoch a okresoch
		2 deň: Malé zdroje znečisťovania ovzdušia Efektívne riadenie kvality ovzdušia	OPKŽP, SAŽP, KK, Ing. Jiří Horák Ph.D MŽP ČR, OOO	Poskytovanie odborného poradenstva občanom, ktorí majú v prevádzke malé zdroje znečisťovania ovzdušia (kotly a vykurovacie zariadenia) v témach: typy zdrojov, možnosti výmeny, starostlivosť a údržba, typy palív, výhody a nevýhody typov zdrojov a palív Zdieľanie skúseností a osvedčených postupov v oblasti riadenia kvality ovzdušia medzi odborníkmi, vrátane odborníkov z iných krajín
3	2 dni	1 deň: Financovanie projektov z vnútroštátnych fondov a fondov EÚ Ďalšie spôsoby financovania lokálnych opatrení	ÚPVII IEP	Poskytovanie informácií o možnostiach financovania z vnútroštátnych fondov a fondov EÚ (ESIF) a príprava projektov a žiadostí o granty na dostupné prostriedky zamerané na zlepšenie kvality ovzdušia Prehľad a analýza dokumentu Urban Partnership - Financing Air Quality Plans, podrobný prehľad spôsobov ako sa dajú financovať lokálne opatrenia
		2 deň: Efektívna komunikácia o význame kvality ovzdušia smerom k občanom	SAŽP, CEPTA	Ako vysvetliť ľuďom, že kvalita ovzdušia je dôležitá? Dopady na zdravie, na peňaženku, slobodu pohybu a celkovú kvalitu života
4	2 dni	Komunikačné schopnosti	PDCS	Schopnosť správneho vyjednávania na úrovni obcí a okresov, facilitácia stretnutí s občanmi

*Skratky: OOO – Odbor ochrany ovzdušia MŽP SR, OÚSK – Okresný úrad v sídle kraja, SHMÚ – Slovenský hydrometeorologický ústav, ÚPVII – Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, IEP – Inštitút environmentálnej politiky pri MŽP SR, OPKŽP – Operačný program kvalita životného prostredia, SAŽP – Slovenská agentúra životného prostredia, KK – Komora kominárov, CEPTA – Centrum pre trvalo-udržateľné alternatívy, PDCS – Partners for Democratic Change Slovakia (nezisková organizácia)

2.4 Oslovenie okresných úradov v sídle kraja na spoluprácu na PZKO

Termín dokončenia úlohy: *31.8.2020*

Náplň úlohy:
Hlavná úloha MKO v prvej fáze projektu je nastavenie spolupráce s OÚSK na PZKO, kroky budú bližšie popísané v školiacich materiáloch

2.5 Analýza dostupných strategických dokumentov

Termín dokončenia úlohy: *31.8.2020*

Náplň úlohy:
MKO budú zbierať všetky dostupné strategické materiály, ktoré boli vydané obcami, okresmi, krajmi, okresnými úradmi v sídle kraja a týkajú sa ochrany ovzdušia. Následne budú MKO vyhodnocovať relevantnosť a aktuálnu prospešnosť daných dokumentov. Výsledok analýzy zaznamenajú do participatívne pripravenej šablóny.

2.6 Priebežná aktualizácia progresu v implementácii opatrení na zlepšenie KO v intranete projektu na úrovni obcí v ORKO

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
MKO počas revízií PZKO budú navštevovať aj obce v ORKO, aby zistili v akom stave sú obce s implementáciou opatrení, ktoré pre nich vyplývajú z PZKO, následne budú MKO s obcami spolupracovať na lepšej implementácii a pokrok budú v rámci možností exaktne, alebo deklaratívne evidovať v intranete projektu. Koordinačná jednotka zabezpečí metodiku jednotného postupu pre aktualizáciu progresu implementácie opatrení.

2.7 Diseminácia na webe a sociálnych sieťach

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
Bežná súčasť práce MKO, informovať verejnosť o svojej činnosti cez stránku projektu https://populair.sk/sk, sociálne siete projektu. Aktivita je koordinovaná komunikačným manažérom projektu.

2.8 Spolupráca na príprave tlačových výstupov projektu

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
Plánované sú nasledovné výstupy so zapojením MKO:

- *brožúra o ovzduší (pre každé územie VÚC) – október 2020*
- *brožúra o projekte(stav, výsledky..) – jún 2020, február 2021*
- *prezentácia výsledkov projektu v regionálnych periodikách– v rámci územia každej VÚC min. 1 príspevok štvrťročne*
- *regionálny newsletter – 2020 – 2x ročne, 2021 – 4x ročne za každú VÚC*
- *newsletter projektu – 2x ročne (pre partnerov projektu)*

- *všeobecný newsletter – 2020 – 6x ročne, 2021 – 21x ročne*

2.9 Spolupráca na napĺňaní webaplikácie ku kvalite ovzdušia

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
Webaplikácia bude spustená k 30.6.2020, zadefinované budú úlohy partnerov projektu ako aj MKO na jej prevádzke a pravidelnej aktualizácii.

2.10 Eventy, konferencie a workshopy

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
Účasť MKO je žiadaná z dôvodu vzdelávania, networkingu a spolupráce pri ich zabezpečovaní. Zoznam udalostí bude priebežne aktualizovaný. MKO majú za povinnosť priebežne oznamovať budúce podujatia v ich mieste pôsobnosti, prípadne ich spoluorganizovať po dohode s MŽP a SAŽP.

2.11 Tvorba a aktualizácia databázy LIFE IP kontaktov

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
MKO sa v rámci networkingu budú podieľať na oslovovaní nových kontaktov na obciach, okresných úradoch, v neziskových organizáciách, súkromných firmách, aj na bežných občanov a evidovať ich záujem o informácie/spoluprácu/pomoc na projekte

2.12 Synergie s relevantnými projektmi, iniciatívami

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
Bežná súčasť práce MKO, ktorá súvisí s networkingom - hľadať spriaznené projekty, iniciatívy, strategické materiály a cieliť na jednotnosť s IP LIFE.

2.13 Zahŕňanie ďalších miest a krajov

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
V rámci trvania IP LIFE môžu ďalšie obce, mestá a kraje figurovať ako ďalšie zúčastnene strany, alebo sa aktívne podieľať na chode projektu ako partner, na zahranení ďalších miest a krajov do projektu sa priebežne budú podieľať všetci MKO. Spôsob zahŕňania ďalších miest a krajov bude sformulovaný v príručke na záver projektu, ktorú pripraví MŽP po dodaní vstupov od MKO na zaručenie kontinuity projektu aj po jeho oficiálnom ukončení.

2.14 Poradenstvo MKO

Termín dokončenia úlohy: priebežne

Náplň úlohy:
Poskytovanie informácií, konzultácií a odborného poradenstva občanom a regionálnym a miestnym orgánom pri uplatňovaní opatrení alebo projektov prispievajúcich k lokálnemu zlepšeniu kvality ovzdušia (ako je napr. výmena kotlov na tuhé palivo atď.); Podporovanie možností financovania opatrení KO; Poskytovanie informácií a osveta v oblasti ochrany a kvality ovzdušia, publicita v miestnych/regionálnych médiách, spolupráca na kampaniach pre zvyšovanie povedomia atď.; Poskytovanie poradenstva a podpory regionálnym a miestnym orgánom a osobám s rozhodovacími právomocami pre plánovanie efektívnych opatrení v oblasti KO (revízia a aktualizácie Programov na zlepšenie KO).

2.15 Prehľad slovenských skúseností s realizáciou programov pre zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti, na ktorú sa projekt vzťahuje

Termín dokončenia úlohy: *13.11.2020*

Náplň úlohy:
Jednotlivé vstupy z okresných úradov v sídle kraja dodajú MKO alokovaní v danom regióne s podporou MKO zamestnaných pod MŽP SR a SAŽP. Tieto vstupy o skúsenostiach budú obsahovať kvantitatívne, aj kvalitatívne parametre o kapacitách zúčastnených strán, určených na prípravu PZKO. Šablóna pre prípravu daného prehľadu bude pre MKO vytvorená do 30.6.2020.

2.16 Výročné správy o činnostiach diseminácie

Termín dokončenia úlohy: *25.11.2020*
Náplň úlohy:
Nutné vstupy od MKO, na akých diseminačných aktivitách sa zúčastnili za daný rok. Tieto vstupy budú MKO dopĺňať priebežne do intranetu projektu a revidovať vstupy na konci roka.

2.17 Výročné správy o pokroku projektových aktivít

Termín dokončenia úlohy: *25.11.2020*
Náplň úlohy:
Šablónu, na základe ktorej MKO vypracujú výročnú správu pripraví PEDAL, vstupy na prípravu výročnej správy budú vyžadované od všetkých zamestnancov.
Štruktúra bude vopred definovaná. Vstupy od MKO budú obsahovať informácie v oblasti:
a. Posúdenie ich práce a napredovania pre splnenie ich cieľov
b. Vývoj emisií znečisťujúcich látok pochádzajúcich z vykurovania domácností na jedného obyvateľa (PM_{10}, $PM_{2.5}$, benzo(a)pyrén) v cieľových obciach a mestách, ktoré sú zúčastnené v projekte LIFE
c. Posúdenie kapacít regiónov, ktoré zamestnávajú manažérov kvality ovzdušia, efektívne plniť úlohy stanovené v Programoch na zlepšenie kvality ovzdušia.
d. Stav regiónov z hľadiska zavedenia integrovaného systému riadenia kvality ovzdušia a plánovania spotreby energie.
e. Stupeň zvýšeného povedomia a zapojenia miestnych obyvateľov do ochrany ovzdušia a ekologického správania